



Міністерство освіти і науки України  
Мукачівський державний університет  
Кафедра англійської філології та методики викладання іноземних мов



**Методичні рекомендації до  
організації і проведення виробничої практики  
(в літніх оздоровчих таборах)  
для студентів  
денної та заочної форм навчання  
спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))»  
освітній ступінь Бакалавр**

**Мукачево – 2020**

**УДК 37.091.33 – 027.22 [615.8: 379. 8] (072)**

*Розглянуто та рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету  
протокол № 6 від «14» лютого 2020р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов,  
протокол № 8 від «30» грудня 2019 р.*

**Рецензент:** Брижак Н. Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету.

**M54**

Методичні рекомендації до організації і проведення виробничої практики (в літніх оздоровчих таборах) для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))» / Укладачі Н.В. Теличко, І.І. Розман, І.В. Моргун.– Мукачево: МДУ, 2020. – 36с.(1,95 авт.арк).

Видання містить практичні та інструктивні матеріали до організації і проведення виробничої практики (в літніх оздоровчих таборах), контролю досягнутих результатів навчання та перелік рекомендованих джерел.

Призначене для використання студентами у процесі підготовки до проведення виробничої практики (в літніх оздоровчих таборах). Методичні вказівки розроблені у відповідності до програми практики.

## ЗМІСТ

Передмова	4
Мета, завдання і зміст виробничої практики (в літніх оздоровчих таборах)	5
Структура виробничої практики в ЛОТ	8
Організація виробничої практики в ЛОТ	9
Критерії оцінки виробничої практики студентів	11
Критерії оцінки підготовки і проведення виховних заходів	12
Оформлення документації :	12
Щоденник практиканта	12
Характеристика на студента-практиканта	13
Методичні рекомендації в допомогу студентам-практикантам:	14
Педагогічні основи періодів зміни в літньому таборі	14
Основи планування виховної роботи в ЛОТ	16
Охорона життя і здоров'я дітей в умовах ЛОТ	17
Корисні поради вожатому	18
Форми виховної роботи в ЛОТ	21
Організація дозвілля. Ігри в таборі.	23
Методика проведення колективних творчих справ в ЛОТ	29
Додатки	31
Список рекомендованих джерел	34

## 1. ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах реформування вищої школи, відповідно до положень Болонської конвенції, особливого значення набувають питання підготовки висококваліфікованих педагогів-фахівців. Суттєву роль у системі професійної підготовки майбутнього вчителя відіграє педагогічна практика. Серед її різноманітних видів у педагогічних ВНЗ чільне місце належить виробничій практиці в літніх оздоровчих таборах. Саме вона стає для студента першою спробою самостійної педагогічної діяльності. На особистому досвіді студент-практикант має змогу переконатися у правильності вибору професії, у необхідності самопізнання, самоосвіти і самовдосконалення. У результаті виникають сприятливі умови для розширення, поглиблення і закріплення професійно-педагогічних знань; формування комунікативних, організаторських здібностей майбутнього учителя; набуття якостей, які характеризують професійну компетентність і визначають рівень готовності до педагогічної діяльності. У процесі практичної діяльності удосконалюються уміння та навички з методики виховної роботи з дітьми в умовах літніх канікул; набувається досвід самостійної організації життя та діяльності тимчасового дитячого колективу; формується стійкий інтерес та повага до професії педагога; вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти організовується відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мукачівському державному університеті», «Положення про проведення практики студентів», визначається навчальним планом, робочою навчальною програмою з опорою на методичні рекомендації з організації та проведення певного виду практики. Виробнича практика в літніх оздоровчих таборах зі спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))» проводиться відповідно до навчального плану на 3 курсі в VI семестрі протягом 2 тижнів.

Видання є спробою практично направленої систематизації наявного досвіду навчання студентів професійним якостям майбутнього вчителя і умінням застосовувати теоретичні знання, отримані при вивченні методики викладання іноземних мов, педагогіки і психології в конкретній практичній роботі в літніх таборах. Методичні рекомендації містять програму виробничої практики, практичні поради студентам-практикантам щодо організації і здійснення ознайомлення з системою виховної роботи у літніх оздоровчих таборах

В методичних рекомендаціях розкрито зміст роботи з дітьми в літніх оздоровчих таборах, основи планування роботи в них, а також подано зразки документації необхідної для проходження педагогічної практики. Розкрито основні періоди виробничої практики в літньому оздоровчому таборі, їх суть, завдання та роль вихователя-вожатого на кожному з них.

Окремий розділ присвячений формам виховної роботи в літньому оздоровчому таборі, а також корисним порадам, що надаються з метою допомогти вожатому забезпечити здоров'я дітей та безпеки їх життя у таборі.

Методичні рекомендації можуть використовуватися викладачами на практичних заняттях з дисципліни «Методики викладання англійської мови в

школі» та «Методики виховної та позаурочної діяльності»; вчителями шкіл, оскільки містять матеріали, що стосуються функціональних обов'язків керівників педагогічною практикою.

## **2. Мета і завдання виробничої практики в літніх оздоровчих таборах**

*Метою педагогічної практики* є формування у студента позитивного відношення до професії вчителя, набуття і вдосконалення практично значущих умінь і навичок у проведенні навчально-виховної і позакласної роботи, розвиток у майбутніх вчителів професійних якостей і психологічних умінь. Метою практики, яка проводиться упродовж двох тижнів в 6 семестрі є поглиблення професійно-педагогічних знань студентів і озброєння їх методикою виховної роботи та позаурочної діяльності з дітьми і підлітками в літній період, формування у студента позитивного відношення до фаху, набуття умінь і навичок у проведенні навчально-виховної роботи, необхідних випускнику вищого навчального закладу для практичної роботи на посаді вчителя англійської мови та зарубіжної літератури, згідно його кваліфікаційних характеристик, організації ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу.

Підсумковий рейтинг з педагогічної (навчальної) практики – це середнє з рейтингових оцінок за здійснену студентом навчальну і позакласну роботу з іноземної мови, виховну та науково-дослідницьку.

### *Завданнями практики є:*

- виробити у студентів вміння і навички самостійної роботи з дітьми та підлітками в умовах літніх канікул;
- озброїти студентів методами і прийомами виховання школярів в умовах літньої праці та відпочинку;
- виховувати відповідальне ставлення до проведення виховної роботи з дітьми та підлітками;
- формування у студентів стійкого інтересу до вибраної професії, їх стимулювання до вивчення спеціальних і педагогічних дисциплін, необхідних для практичної роботи вчителя іноземної мови;
- розширення і поглиблення професійної педагогічної підготовленості, формування професійних якостей особистості вчителя іноземної мови;
- розвивати творчі здібності при організації і проведенні занять в гуртках, секціях, клубах за інтересами;
- встановлювати педагогічно правильні відносини з дітьми та підлітками в специфічних умовах табірної зміни.

### *Індивідуальні завдання:*

- ознайомитися з умовами функціонування оздоровчого табору;
- вміти включати кожен дитину в цікаву справу;
- вміти проводити загонову і табірну лінійку;
- знати державну символіку і вміло її використовувати в літньому оздоровчому таборі;

- знати дитячі пісні, ігри, танці та вміти розучувати їх з дітьми;
- вести облік своєї роботи у педагогічному щоденнику;
- ознайомитися з документацією: статутом табору, планами виховної роботи;

- здійснювати виховну роботу з дітьми, враховуючи специфіку табірної зміни, пропагувати здоровий спосіб життя;

- висувати єдині педагогічні вимоги до всіх вихованців.

**Предметні результати навчання.** В результаті проходження практики в школі студент повинен **знати:**

- сучасні підходи до формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції;

- інноваційні методичні технології навчання іноземних мов;

- форми, види і способи контролю і оцінювання рівня сформованості мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетенцій;

- основні організаційні форми реалізації навчально-виховного процесу з навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів;

- основи планування навчально-виховного процесу з іноземної мови у початковій, основній і старшій школі.

**уміти:**

- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси з іноземних мов;

- аналізувати, обирати й ефективно використовувати вправи різних типів і видів;

- формувати в учнів іншомовну комунікативну компетенцію;

- використовувати у процесі формування іншомовної комунікативної компетенції інноваційні методичні технології;

- контролювати і оцінювати рівень сформованості всіх складників іншомовної комунікативної компетенції;

- планувати й реалізовувати різні форми організації навчально-виховного процесу з іноземної мови в початковій, основній і старшій школі.

**Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК1 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 – Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

ЗК4 – Здатність працювати в команді.

ЗК5 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 – Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9 – Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

**Фахові компетентності спеціальності (ФК):**

ФК1 – Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ФК2 – Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.

ФК3 – Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ФК4 – Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу.

ФК5 – Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання іноземної мови й зарубіжної літератури.

ФК6 – Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання іноземної мови та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

ФК16 – Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

**Соціальні компетентності**, що передбачають формування надпрофесійних соціально-адаптаційних навичок комунікації, міжособистісної взаємодії, мотивації та успішності, гнучкості, креативності, лідерства, вміння управляти своїм часом, працювати в команді, що відповідають за успішну участь у робочому процесі та високу продуктивність.

#### **Програмні результати навчання**

ПРН1 - Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПРН3 - Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН5 - Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземної мови та зарубіжної літератури для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН6 - Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

#### **Уміння**

ПРУ1 - Вміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРУ2 - Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРУ7 - Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та іноземною мовою.

ПРУ8 - Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.

ПРУ11 - Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

### **Комунікація**

ПРК4 - Забезпечує діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.

ПРА1 – Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРА3 – Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

## **3. Структура виробничої практики в ЛОТ**

Курс	Семестр	Вид практики	Кількість кредитів	Тривалість проведення (тижнів)	Термін проведення	База практики	Відповідальний підрозділ
3	6	Виробнича в літніх оздоровчих таборах	3	2	Згідно графіку навчального процесу	Школи та установи м. Мукачева та Мукачівського району	Кафедра англійської філології та методики викладання іноземних мов

### **Зміст (план) проведення практики**

- ознайомитися з умовами роботи оздоровчого забору, правилами внутрішнього розпорядку, традиціями табору, планами виховної роботи;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, розпоряджень адміністрації оздоровчого табору, керівників практики;
- слідкувати за дотриманням правил техніки безпеки, охорони праці;
- вивчати специфіку прояву вікових та індивідуальних особливостей вихованців, стану їх здоров'я, умов життя вихованців;
- організувати колективну творчу діяльність (пізнавальну, трудову, спортивно-оздоровчу, естетичну, екологічну);



- сумлінно готуватися до проведення загальноотабірних справ, виховних годин в загоні;
- проводити санітарно-гігієнічну роботу та роботу з самообслуговування;
- проводити індивідуальну виховну роботу з дітьми та підлітками;
- брати участь в роботі гуртків з іноземної мови;
- запропонувати свої заходи;
- вести педагогічний щоденник;
- підготувати матеріали для звіту;
- скласти і оформити звіт по практиці;
- взяти участь в захисті матеріалів практики на підсумковій конференції.

#### **4. Організація педагогічної практики**

В VI семестрі студенти гуманітарного факультету, спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))» проходять *виробничу практику в літніх оздоровчих таборах* (2тижні). Студенти розподіляються у літні табори різного типу (міські спортивно-оздоровчі у школах; оздоровчі, санаторні, профільні, табори відпочинку і праці, школи-табори, школи-центри міста та області. Право вибору оздоровчого табору в першу чергу надається студентам з гарною успішністю, активним в громадському житті. Особливістю організації виробничої літньої практики є те, що викладачі кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов завчасно передбачають і планують спеціальну підготовку студентів до педагогічної практики в літніх оздоровчих таборах, яка полягає у проведенні інструктивно-методичних зборів; у визначенні об'єктів літньої практики і розподілі студентів у них; в підготовці наказу проректора МДУ про літню практику. Підготовка до літньої виробничої практики відбувається в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін.

Для успішного проходження студентами цього виду практики керівництво практикою постійно співпрацює з дитячими оздоровчими закладами. Контроль за проходженням літньої практики здійснюють викладачі кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов, які відвідують табори, спортивно-оздоровчі майданчики, де перебувають студенти на практиці, перевіряють документацію, консультують їх, надають методичну допомогу. По закінченню практики на основі записів у педагогічному щоденнику керівник практики виставляє студенту оцінку.

*Допуск студентів до літньої виховної практики виставляється за умов, якщо:*

- студенти відвідали інструктивно-методичні збори по підготовці до роботи з дітьми в літніх оздоровчих таборах;
- пройшли інструктаж з техніки безпеки та з питань охорони життя і здоров'я;
- пройшли медичний огляд.

Після допуску студенти одержують направлення на педагогічну практику в літні оздоровчі табори, де працюють вихователями, педагогами-

організаторами, вожатими, керівниками гуртків і секцій.

Протягом літньої педагогічної практики студенти беруть участь у виробничих нарадах, педагогічних радах, вивчають і аналізують досвід кращих вихователів, педагогів-організаторів, методистів, ведуть педагогічний щоденник; створюють умови для активного відпочинку, оздоровлення дітей і підлітків, участі їх у суспільно-корисній праці.

Після закінчення літньої практики в оздоровчому таборі студенти здають керівникам практики таку документацію:

1. Щоденник педагогічної практики.
2. Характеристику з оцінкою за літню педагогічну практику, завірену підписом директора табору та печаткою закладу.
3. Письмовий звіт практиканта про роботу в оздоровчому таборі.
4. Методичні розробки двох виховних заходів (у надрукованому вигляді (14 шрифт, 1,5 інтервал).

Підсумки літньої практики проводяться на конференції за участю всіх студентів, керівників практики інституту в вересні. Учасники конференції виступають з пропозиціями щодо вдосконалення організації виховної роботи, дозвілля дня дітей влітку, підготовки та проведення літньої педагогічної практики.

Питання, які виносяться на обговорення в ході конференції:

– Які теоретичні знання, практичні вміння і навички, набуті в інституті, допомогли Вам при проходженні педагогічної практики в літньому оздоровчому таборі?

– Ваші пропозиції щодо покращення виховної роботи в літніх оздоровчих таборах:

- Форми роботи з дітьми.
- Стиль роботи адміністрації і творча атмосфера в колективі.
- Матеріально-технічна база і умови функціонування в літньому оздоровчому таборі.

– Рекомендації щодо вдосконалення організації літньої педагогічної практики.

### **Керівництво практикою в літніх оздоровчих таборах.**

*Керівники практики інституту* (викладачі кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов) та *керівники практики оздоровчого табору* (старші вихователі, вожаті, педагоги організатори) здійснюють методичне керівництво і контроль за літньою виробничою практикою студентів.

*Керівники практики інституту*

- проводить інструктаж студентам-практикантам щодо організації виховної роботи з дітьми;
- контролює роботу студентів;
- відвідує заходи практикантів і бере участь в їх обговоренні;
- здійснює методичну допомогу студентам при виконанні ними індивідуальних завдань;

- оцінює результати виконання практикантами програми практики;
- кладає характеристику на студента-практиканта;

*Оцінюючи роботу студента на практиці, керівники практики оздоровчого табору повинні проаналізувати його діяльність за такими напрямками:*

1. Наявність і якість документації (звіт, щоденник з аналізом роботи кожного дня, розробки двох залікових виховних заходів).
2. Дотримання режиму дня.
3. Відповідність роботи плану.
4. Участь у підготовці та проведенні загальнотабірних справ.
5. Оформлення майданчика, робочого кутка.
6. Випуск стінної газети.
7. Підхід практиканта до дітей, вміння зацікавити дитячий колектив.
8. Дотримання правил охорони життя і здоров'я дітей.
9. Дисциплінованість практиканта, ставлення до роботи.

*Обов'язки керівника практики інституту:*

- спостерігає роботу практикантів, аналізує і оцінює її;
- перевіряє документацію практики в день приїзду студентів на навчання;
- бере участь у підсумковій конференції.

## **5. Критерії оцінки виробничої практики студентів**

**Основними критеріями** оцінки виробничої практики студентів є:

- ступінь сформованих професійних і педагогічних умінь і навичок;
- рівень теоретичного осмислення студентами своєї практичної діяльності (її цілей, завдань, змісту, методів);
- відношення до роботи в якості вихователя (інтерес до педагогічної діяльності, любов до дітей, активність, відповідальність тощо).

Студенти-практиканти, що успішно пройшли педагогічну практику, складають залік з диференційованою оцінкою.

«5» - відмінно, ставиться студенту, який вчасно і на високому рівні виконав завдання літньої педагогічної практики, ефективно досягнув поставлену мету, що визначена програмою практики; виявив організаторські, комунікативні вміння; проявив у роботі самостійність, ініціативність, творчість, педагогічний такт при проведенні виховної роботи з дітьми у таборі.

«4» - добре, ставиться студенту, який виконав програму літньої педагогічної практики, проявив ініціативу в роботі, однак допускав незначні помилки при проведенні окремих форм виховної роботи.

«3» - задовільно, ставиться студенту, який виконав програму практики, однак не проявив достатніх знань психолого-педагогічної теорії, методики колективного творчого виховання і вміння застосовувати їх, допускав помилки при проведенні виховних заходів, не враховував в достатній мірі вікові та індивідуальні особливості учнів, інтереси дітей.

«2» - незадовільно, ставиться студенту, який повністю не виконав програму літньої педагогічної практики в літньому оздоровчому таборі.

Загальна оцінка виставляється груповим методистом спільно з керівником практики від кафедри як середня з навчальної, виховної та науково-дослідної роботи студента. Якщо студент-практикант отримав оцінку «незадовільно» хоча б за один з компонентів практики, то йому виставляється підсумкова оцінка «незадовільно» за педагогічну практику в цілому.

### **Критерії оцінки підготовки і проведення виховних заходів**

Виховний захід оцінюється «**відмінно**» за умови його актуальності, вдалого підбору літератури і наочності, педагогічно доцільної попередньої підготовки учнів класу (опора на актив, розподіл доручень, забезпечення самостійності і активності учнів класу), глибокого розкриття змісту теми, умілого зв'язку обговорюваного питання з життям, із завданнями класу, школи, використання методів етичного виховання; якщо студент проявив уміння забезпечити активність учнів при проведенні заходу.

Виховний захід оцінюється «**добре**» при дотриманні тих же вимог, що при оцінці "відмінно", але при меншій активності класу, за наявності незначних помилок в методиці проведення заходу.

Позакласний захід оцінюється «**задовільно**», якщо не достатньо були розкриті тема і мета заходу, були погрішності у викладі, слабо залучалися учні класу до організації і проведення заходу.

Позакласний захід оцінюється «**незадовільно**» за умови слабкого знання практикантом питання, невміння встановити контакт з класом, невідповідності класу, за відсутності наочності.

## **6. Оформлення документації**

### **6.1. Щоденник практиканта**

Щоденник служить для послідовного, хронологічного запису ходу педагогічної практики. Ведення щоденника є засобом вироблення у студентів умінь планувати і оцінювати виконану роботу. Записи у щоденнику допомагають висловлювати своє відношення до різних питань організації і змісту навчально-виховного процесу, формувати педагогічне мислення, узагальнювати передовий досвід роботи з школярами.

*Педагогічний щоденник* є офіційним документом - звітом діяльності студентів у таборі та контрольним документом, за яким керівники педагогічної практики мають простежити хід літньої педагогічної практики.

В щоденнику кожен студент-практикант планує роботу в загоні, фіксує спостереження та аналіз діяльності. Педагогічний щоденник заповнюється щодня, завжди знаходиться у студента і перевіряється керівником практики оздоровчого табору протягом літньої педагогічної практики. Відсутність щоденника розглядається як порушення навчально-виробничої дисципліни.

Для чіткої самоорганізації, планування і аналізу роботи пропонуємо зразок форми щоденника літньої практики (додаток 1).

Студенту слід звернути увагу на здійснення психолого-педагогічного аналізу робочого дня під час опису *щоденного обліку роботи*. Даний аналіз описується за такою схемою:

1. Які виховні цілі, та педагогічні завдання були висунуті?
2. Що було проведено протягом дня в загоні (трудові завдання, екскурсії, рухливі ігри)?
3. Які емоційні стани переважали у дітей протягом дня?
4. Як діти ставились до проведення конкретної справи, як готувалися, яку брали участь (хто був лідером, хто пасивним, які міжособистісні стосунки склалися між дітьми), яке враження залишилося після проведення справи?
5. Чи були досягнуті висунуті цілі на день?
6. Висновки.

### **Звіт про виховну практику в літньому оздоровчому таборі.**

Звіт про літню педагогічну практику складається студентом і друкується (14 шрифт, 1,5 інтервал). Він затверджується підписом керівника та печаткою оздоровчого табору або школи.

Звіт складається за такою схемою:

- в якому оздоровчому таборі і ким працював, час перебування у таборі;
- умови роботи в оздоровчому таборі;
- зміст проведеної роботи:
- перші дні в таборі, зустріч дітей, планування роботи, підготовка до свята відкриття табірної зміни та участь практиканта в ньому; перші враження і труднощі у роботі;
- екскурсії, походи і подорожі, натуралістична і краєзнавча робота, участь практиканта в ній;
- оздоровча і фізкультурно-спортивна робота (змагання, ігри, свята), участь практиканта при проведенні них заходів;
- екологічна робота;
- робота гуртків.

Короткий аналіз своєї роботи:

- чого навчився на практиці (яких знань, умінь і навичок набуто);
- які взаємини склалися з дітьми в загоні, з педагогічним колективом;
- як змінилися особистісні якості практиканта;
- що допомагало Вам у роботі з дітьми;
- яких знань, вмінь і навичок не вистачало Вам у роботі з дітьми;
- які виявлено труднощі та прогалини у підготовці до роботи з дітьми в літньому таборі.

Висновки і пропозиції щодо вдосконалення організації педагогічної практики в оздоровчому таборі та підготовки до неї.

Зразок написання звіту про проходження педагогічної практики в літньому оздоровчому таборі поданий в додатку.

## **6.2. Характеристика на студента-практиканта.**

Керівник практики літнього оздоровчого табору складає характеристику

на студента-практиканта в індивідуальному плані студента (за схемою). Характеристика обов'язково завіряється печаткою закладу і підписом директора.

*Орієнтовна схема написання характеристики на студента-практиканта (додаток):*

1. Прізвище, ім'я, по батькові студента. Назва табору, в якому проходив літню педагогічну практику, дата.
2. Знання практикантом методів і форм роботи з дітьми, уміння реалізувати їх у практичній діяльності.
3. Вміння планувати роботу Виконання складеного плану виховної роботи.
4. Підхід до дітей, вміння організувати і зацікавити дитячий колектив.
5. Рівець виконання завдань виховної роботи в загоні.
6. Забезпечення дисципліни у загоні та охорони здоров'я і життєдіяльності дітей.
7. Життєва позиція практиканта, його дисциплінованість, ставлення до праці.
8. Позитивні сторони і основні прогалини в педагогічній підготовці практиканта.
9. Побажання, рекомендації, поради для студента-практиканта.
10. Загальна оцінка за літню виробничу практику ("5", "4", "3", "2").

## **7. Методичні рекомендації в допомогу студентам-практикантам**

### **Педагогічні основи періодів зміни в літньому таборі.**

Зміна в літньому оздоровчому таборі складається з трьох періодів: організаційний, основний та підсумковий.

Організаційний період табірної зміни триває 2-3 дні після візду дітей. Даний період характеризується створенням колективу, знайомством дітей з табором, вожатим, та один з одним. Діти вивчають атмосферу табору, знайомляться з режимом дня та обов'язками кожного з них.

*Мета організаційного періоду:*

- підготувати дітей до активної співпраці;
- ознайомити з традиціями табору;
- визначити помічників;
- провести ознайомлення дітей з такими видами колективних творчих справ як:
  - організаційні (збори загону, визначення назви загону, пісні та девізу, щоденне підбиття підсумків табірної зміни);
  - трудові (самообслуговування, чергування їдальні, благоустрій території, операція „Затишок”);
  - художньо-творчі (концерт „Ромашка”, мальований фільм, концерт-блискавка);
  - інтелектуальні (політичний турнір, конкурс ерудитів);
  - пізнавальні (екскурсія по табору, бесіди з краєзнавства);

– фізкультурно-спортивні (зарядка, проведення несених змагань).

Завдання вожатого в організаційний період полягають у створенні дружнього колективу, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, проведення бесід на теми техніки безпеки та поведінки в таборі. Створення атмосфери довіри та згуртованості колективу.

*Основний період* табірної зміни триває після закінчення організаційного до моменту настання підсумкового (4-5 днів до від'їзду дітей) У цей період дитячий колектив відчуває різний психологічний стан. Діти об'єднуються в групи для досягнення висунутих перспектив, бачать себе частиною цілого колективу - загону. Вони проявляють товариську, взаємодопомогу, вимогливість, підвищується статус тих дітей, які діють в інтересах колективу.

*Мета основного періоду:*

- домогтися створення виховної системи в загоні;
- сприяти розвитку особистості кожної дитини на основі розвитку колективу та міжособистісних стосунків;
- домогтися пізнавального характеру кожної справи;
- розвивати організаторські знання, вміння і навички через систему доручень, (актив, тимчасові об'єднання, традиційні доручення, змінність активу);
- домогтись виконання режимних моментів, єдиних вимог;
- організувати взаємодію з загонами та службами табору.

*Мета діяльності вожатого в основний період* — перетворити колектив загону на інструмент цілеспрямованого формування певних якостей особистості у дітей, що входять до його складу. *Тому завжди пам'ятай такі заповіді:*

1. Посмішка і гарний настрій - основа успіху.
2. Говори чітко, коротко, голосно.
3. Вожатого повинні бачити всі.
4. Заздалегідь знайди собі помічників.
5. Підбираючи ігри, подумай про вік дітей.
6. Ніколи не принижуй людську гідність.
7. Будь готовим запропонувати іншу гру, справу, якщо перша не вдалася.
8. Вожатий вболіває за всіх.
9. Вміє підбадьорювати і похвалити.
10. Завжди будь охайним, чистим, усміхненим.

*Рекомендовані види її організаційні форми діяльності:*

- конкурси, огляди, змагання з різних видів діяльності, які сприяють самовизначенню загонів, що проявляють перші колективні емоції, першу спільну радість;
- справи комплексного характеру (День миру, день нам'яті, операція «Наш друг - природа», «День милосердя»);
- організаційно-громадська діяльність (колективне планування діяльності загону, дружини, збір з планування роботи, участь у роботі творчих груп, ради справи);
- трудові справи, самообслуговування, чергування в їдальні, по табору,

благоустрій території.

*Підсумковий період* табірної зміни розпочинається за 4-5 днів до її закінчення та від'їзду дітей. Колектив перетворюється на інструмент індивідуального розвитку кожного з його членів, коригування його соціального досвіду, розвитку творчої ініціативи. Стає більш ефективною діяльність органів самоврядування, зростає самостійність активу з його добровільними помічниками.

*Мета підсумкового періоду:* підвести підсумки діяльності дітей в таборі.

*Завдання вожатого:*

– проаналізувати виховну роботу в загоні, виявити причини успіхів та невдач;

– дати оцінку діяльності органів дитячого самоврядування;

– визначити перспективи діяльності загону.

*Підбиття підсумків зміни:*

– аналіз проведених справ;

– вогнище, бесіди;

– прибирання території;

– підготовка спальних корпусів;

– від'їзд дітей.

В основі справ цього періоду лежить моральний заряд, традиції доброго ставлення до людей. А керує всім цим вожатий. Його *головне завдання* — створити умови для самореалізації особистості кожної дитини. Тому *позиція вожатого* -старший друг, порадник, довірена особа підлітка, педагог, що аналізує результати своєї праці.

## **Основи планування виховної роботи в літніх оздоровчих таборах.**

До початку табірної зміни начальник табору складає *календарний план роботи педагогічного колективу на зміну і план-сітку загальнотабірних справ*. Ці плани обговорюються на засіданні педагогічної ради, а план-сітка загальнотабірних справ приймається на зборі дружини.

На кожну табірну зміну вихователі разом з вожатими складають *календарний план загону*. Зміст плану роботи на зміну обирається в залежності від характеру табірної зміни, від табірних строків зміни (початок або кінець літа), від тривалості зміни. План має містити різні за характером справи: збори, вогнища, лінійки, свята, конкурси, спортивні заняття і змагання, туристичні походи, екскурсії, ігри, пляжні процедури, кінофільми. Особливе місце слід підводити справам на свіжому повітрі.

План має передбачати рівень фізичного та емоційного навантаження (різка зміна фізичних навантажень, великих емоційних справ, підготовка дітей до від'їзду). Заходи, які потребують великої підготовки, не повинні плануватися один за одним; при плануванні загальнотабірних справ необхідно враховувати і час для їх підготовки та репетицій. При плануванні загонівих справ вожатий має передбачити час і для активного відпочинку дітей, читання книг, газет, для заповнення дітьми особистого щоденника і написання листів.



Загально-табірні справи, спортивні заняття, конкурси в спекотну погоду необхідно планувати на другу полонину дня, використовуючи першу половину дня для проведення пляжних процедур. В дощову погоду рекомендовано використовувати відкриті павільйони для ігор. У вихідні дні варто планувати туристичні походи і поїздки.

Пропонуємо орієнтовний план роботи загону в літньому оздоровчому таборі (план-сітка - додаток ).

### **Охорона життя і здоров'я дітей в умовах літнього відпочинку.**

Одним із важливих напрямків роботи в літньому оздоровчому таборі є забезпечення повноцінного фізичного розвитку вихованців, охорона та зміцнення їх здоров'я, вироблення у них навичок і вмінь самозбереження, укріплення здорового способу життя.

Статистика здоров'я школярів сьогодні невтішна. Близько 89 % дітей мають різноманітні відхилення у здоров'ї! Це опорно-рухова система, серцево-судинні захворювання, захворювання верхніх дихальних шляхів шлунково-кишкового тракту, зору, неврози тощо.

Вихователі повинні ознайомитися з медичною карткою дитини при заїзді до табору, організувати в перші дні медичний огляд і антропометричні виміри, уважно стежити за станом здоров'я дітей свого загону і при найменших порушеннях і відхиленнях чи скаргах дітей на нездужання консультуватись з лікарем. Якщо діти мають хронічні захворювання, необхідно створити для них відповідний режим.

В перші дні перебування у таборі в особливо рухливих, допитливих дітей спостерігається прагнення про все швидко дізнатися: їх тягне до моря, річки, у віддалені куточки табору. Тому питання охорони життя і здоров'я дитини одне з головних. Необхідно врахувати те, що діти прибувають з різних кліматичних поясів, відбувається акліматизація; вони відчувають недомагання, порушення режиму дня, тому навантаження в цей період на дитину має бути зменшеним. В організаційний період зміни не варто організовувати походи, змагання.

Літній оздоровчий табір має прекрасні можливості для загартування дітей засобами природи: сонячні ванни, купання, прогулянки, походи тощо. Разом з тим, з вихованцями слід проводити щоденну клопітку роботу по формуванню в них потреби у фізичному вдосконаленні, розуміння того, що турбота людини про своє здоров'я, фізичний розвиток, фізичну досконалість є не лише особистою справою, а й суспільним обов'язком.

З вихованцями слід проводити бесіди, розмови про те, як вирости здоровою, щасливою людиною, спонукати їх до самовдосконалення своєї особистості. Необхідно сформувати у молоді переконання, що сьогоднішнє і майбутнє здоров'я залежить від них самих. На конкретних прикладах показати науково доведену залежність здоров'я людини від її духовного стану, показати, що саме духовність організовує і згуртовує загальну систему нашої життєдіяльності, що резерви здоров'я знаходяться в самій людині: це, насамперед, наявність високої мети, що надихає людину на довге і сильне

горіння, мобілізує всі її сили і допомагає долати часто важкі, здавалося б, невиліковні недуги, виховує волю, дисциплінованість, організованість, віру у власні сили і можливості.

Зберігають і зміцнюють здоров'я людини такі риси, як доброта, людяність, гідність, доброзичливість. Взаємини, засновані на таких якостях характеру, дають оточуючим і самій людині позитивні емоції, бадьорість, душевний спокій, визволяють енергію самостворення, прагнення бути досконалішим.

В оздоровчий табір приїжджають і «важкі» діти, з моральними вадами, шкідливими звичками (лихослів'я, грубість, хуліганство, крадіжки, алкоголь, паління тощо). За даними вчених, які досліджували схильність до наркогенних речовин серед підлітків, у багатьох школах України уже в 5 класах 21 % учнів палить і 17% вживають алкоголь, а у 8 класах на паління орієнтується 58,3% учнів, вживання алкоголю — 25% і пива — 50%. Серед «важких» підлітків стійку орієнтацію на паління виявляє 80%, вживання міцних алкогольних напоїв — 40%, пива — 80%.

Вихователь (вожатий) зобов'язаний нести групову та індивідуальну роботу з утвердження здорового способу життя вихованців, профілактики і формування у вихованців наркогенних звичок, а якщо вони вже сформовані, - по їх позбавленню. Основні форми роботи: бесіди, роз'яснення, переконання. Важливо, щоб вихователь ґрунтовно аргументував свою точку зору, наводив конкретні приклади, яскраво змальовував картину самознищення дитиною свого організму. Ці розмови з дітьми мають бути щирими, дитина повинна відчувати глибоку людську занепокоєність вихователя його долею, здоров'ям, відчувати бажання йому допомоги.

Виробленню у вихованців глибокої внутрішньої потреби у збереженні й зміцненні власного здоров'я, розумінню єдності духовного та фізичного розвитку сприятиме використання в бесідах з дітьми історичного національного досвіду фізичного виховання, загартування дітей, формування воїнського лицарства і мужності, самовдосконалення тіла і духу часів Запорізької Січі, українського Пласту, систем духовного та фізичного очищення у християнських традиціях і народних цілителів. Зокрема, слід ознайомити старших підлітків з методикою здорового способу життя.

Останні дні перебування в таборі також не менш складні та відповідальні - прощання з табором, друзями. Особливо помітним є порушення строгого порядку і дисциплін. Тому в підсумковий період табірної зміни збільшуються випадки травматизму, діти часто приховують недомагання, іноді навіть хвороби. Саме в цей час необхідно більше увага приділяти настрою дитини, її здоров'ю, одягу, взуттю.

### **Корисні поради вожатому**

Табірне життя різноманітне, наділене різними несподіванками. Тому головним правилом вожатого - у всіх випадках необхідно турбуватися про безпеку життя і здоров'я дітей. Вожатий повинен бути готовим до будь-якої

критичної ситуації.

В зв'язку з цим обов'язково необхідно *розпочати табірну зміну з інструктажу з протипожежної безпеки*, роз'яснити дітям основні їх дії у випадку виникнення пожежі. Крім цього потрібно:

- ознайомити всіх мешканців табору з місцезнаходженням засобів гасіння вогнищ згорання, пожежної сигналізації, пожежних сходів, запасних виходів;
- перевірити справність усіх ключів від запасних виходів;
- ознайомити дітей із планом евакуації у випадку небезпеки, а також з типом вогнегасників, розташованих на території табору, і з'ясувати, як вони працюють.

Щоб не виникло проблем із захворюваннями під час табірної зміни, з перших же днів *вожатий має ознайомитися зі станом здоров'я дітей*, довідатися, у кого є хронічні захворювання, чи є діти, звільнені від фізичних навантажень, за якими причинами. Щодня варто неодмінно цікавитися самопочуттям дітей. У випадку найменшого нездужання необхідно звернутися до медичного персоналу. Навіть якщо ви не йдете у похід, а залишаєтеся на території табору, проконтролюйте стан взуття й одягу дітей (вони мають бути сухими, а якщо мокрі — негайно змінити чи просушити). Природно щодня вожатий контролює дотримання правил особистої гігієни умивання, стан одягу, прийняття водних процедур, стан волосся і зачіски, чистоту і порядок в кімнаті, зміну постільної білизни і т.п.

Перед поїздкою, екскурсією вожатий має проконтролювати відповідність одягу і взуття дітей природним умовам, з'ясувати самопочуття дітей. У дорогу неодмінно взяти із собою медичну аптечку. До відправлення в дорогу з'ясувати, як діти переносять поїздку в транспорті. У випадках нестерпності їзди звернутися до медичного працівника, вжити заходів профілактики — одержати препарати, що запобігають «заколисуванню». Для профілактики «заколисуванню» бажано всім дітям перед посадкою в транспорт інтенсивно подихати свіжим повітрям. І все-таки варто взяти у поїздку запас поліетиленових пакетів. Дітей, схильних до «заколисування», посадити на перші місця, попередити їх, щоб при виникненні нездужання вони негайно повідомляли нас про це. Посадивши дітей у транспорт, потрібно перерахувати їх, переконавшись, що усі присутні. Під час руху транспорту не дозволяти дітям переміщуватися по салону автобуса - усі повинні сидіти па своїх місцях.

*При пересуванні групи дітей по вулицях особливої уваги варто приділяти переходу дороги*, враховувати правила поведінки:

- переходити вулицю і дорогу лише в призначених для цього місцях і тільки на зелений сигнал світлофора;
- на початку і наприкінці дитячої колони бажано нести сигнальні прапорці червоного кольору;
- дорослий переходить вулицю першим, встає па центр дороги, пропускає всю групу і замикає перехід.

Під час екскурсій і поїздок категорично заборонено купувати продукти харчування і напої. Обмежтеся тільки мінеральною водою в жаркий день. Сувеніри діти можуть придбати з дозволу вожатого у спеціально відведений

для цього час, при цьому обов'язково необхідно домовитися про місце і час збору. Під час придбання сувенірів бажано тримати всіх дітей у полі зору. Після повернення в транспорт слід знову перевірити присутність усієї групи.

Якщо вожатий запланував з дітьми *похід до річки*, необхідно пам'ятати *правила купання, а також правила поведінки на пляжі і у воді*:

- перед купанням пошукватися для перерахування;
- у воду заходити тільки за командою (за свистком);
- ознайомити з можливими іграми під час купання;
- виходити з води треба відразу після сигналу (свистка);
- після виходу з води пошуквати дітей та перерахувати.

При купанні необхідна присутність медичного працівника, інструктора по плаванню, рятувальника, представника адміністрації табору, педагога. Тільки при наявності всіх перерахованих працівників можна дозволити дітям купатися. Не варто забувати і про те, що всі діти повинні бути в головних уборах, щоб уникнути сонячного перегріву. Оптимальна кількість дітей, що купаються в одному секторі, — 10-12 чоловік (не більше!). Інакше ви не зможете тримати всіх дітей у полі зору, а це необхідно.

Педагог, що проводить купання, повинен стояти у воді, постійно тримаючи в полі зору і перераховуючи всіх дітей, що знаходиться в секторі. Якщо під час перерахування кількість дітей не відповідає необхідній кількості, потрібно негайно вивести дітей на берег і повідомити рятувальнику, інструктору з плавання та медичному працівнику про те, що сталося.

Доки діти купаються, вожатий зобов'язаний знаходитися на бортику басейну, спостерігати за купанням і перераховувати дітей. Приміщення, в яких проводяться масові заходи, повинні мити 2 виходи, в дверях повинен чергувати вожатий.

*Кожен працівник оздоровчого табору зобов'язаний:*

1) слідкувати за тим, щоб діти не заходили в місця, де стоять вказівні знаки «Кабель 10 кВт» і «Вхід заборонено»;

2) вихователь (вожатий) інформує письмово директори (начальника зміни) про вихід за територію табору;

3) після повернення на територію табору вихователь (вожатий) інформує директора про повернення;

4) під час масових заходів з дітьми повинні бути начальник табору, начальник зміни і всі вихователі (вожаті), медичні працівники;

5) під час прибирання приміщені, дітям забороняється мити вікна, плафони, прибирати санвузли;

6) категорично забороняється дітям працювати па механізмах (хліборізка, м'ясорубка, електроплита);

7) контролювати користування прасками;

8) не дозволяти дітям торкатися до електричних проводів, кабелів;

9) не допускати ремонтувати і розбирати електронагрівальні прилади, вимикачі, радіо і телеапаратуру;

10) забороняється використовувати для пиття і миття посуду воду із відкритих водойм;

- 11) не допускати контакту здорових дітей із хворими;
- 12) всі працівники табору повинні своєчасно пройти медичний огляд, який надає право працювати в оздоровчому закладі;
- 13) забороняти перебування сторонніх осіб на території дитячого оздоровчого закладу.

### **Форми виховної роботи в літньому оздоровчому таборі.**

Враховуючи специфіку виховної роботи в літньому оздоровчому таборі, вожаті здійснюють такі види діяльності:

- *пізнавальну і цілісно-орієнтовану*: день пізнавальних ігор, усні журнали, аукціон знань, інтелектуальний бій, ігри-тренінги з культури спілкування, захист професій;
- *суспільно-громадську*: просвітницькі посиденьки, "Проблеми тижня", клуб юних парламентарів, прес-конференції, конкурс просвітницьких знань;
- *організаторську*: гра "Лідер", "Подорож у небувалі країни", журнал-естафета "Жива газета", гра "Дзеркало", "Організація самоврядування";
- *художньо-естетичну*: конкурс-захист "Пори року", "Мої музичні захоплення", музичний ринг, вечір авторської пісні "Візьми гітару", фестиваль мистецтв, виставка-вернісаж, театральний КВК, пісенний аукціон, свято "На балу у Попелюшки", "Гуморина", конкурс "Природа, майстерність, фантазія";
- *спортивно-оздоровчу і гігієнічне виховання*: ранкова гімнастика, плавання, біг, ходьба, походи, спортивні ігри, шахові турніри, дотримання режиму її розпорядку в таборі, спартакіада, свято "Сила і грація", спортивно-туристична гра "Розвідники", конкурс "Спортивний загін", бесіди;
- *трудова*: самообслуговування, розвідка корисних справ, ательє добрих послуг, майстерня по виготовленню сувенірів, дні передбачливості, виставки, ярмарки, гра-естафета "Економіка і ми", збір лікарських рослин;
- *натуралістичну і екологічну*: створення загонів по охороні природних багатств, бесіди по охороні природи і раціональне використання її ресурсів, екскурсії в природу, вироби з природних матеріалів, організація трудових десантів по озелененню території;
- *туристично-краєзнавчу*: туристичні походи, які супроводжуються збором матеріалу історичного, географічного характеру, таких як - мінералів, гербаріїв, колекцій, складання краєзнавчого альбому, зустрічі із старожилами та запис їх розповідей про минуле села, міста.

Ось розкрито орієнтовні форми виховної роботи в літньому оздоровчому таборі.

*Концерт-блискавка* готується за 30-40 хвилин до показу Як правило, до програми входять вірші, пісні, гуморески, гра па музичних інструментах. Добре підказати дітям тематику концерту.

*Літературний карнавал*. Він дає можливість всім брати участь в конкурсі на кращий карнавальний костюм, його захист (читання, спів, виконання частинки з літературного чи музичного твору).

*Конкурси-драматизації*. Це театралізація у виконанні пісень, казок з

монологами, авторськими виступами.

*Ярмарок головоломок* - розгадування і розплутування веселих головоломок.

*Лицарі пера* - програма конкурсною виступу юних прозаїків, пародистів, тут немає переможців, тут всі - молодці.

*Лісова республіка* — виставка лісових дарів, річних диковинок, виробів з лісового матеріалу, молюсків, квітів.

*Мода.. Мода.. Мода...* Демонстрація моделей на будь-яку погоду, пору року, тобто костюми різного призначення. Рекомендуються коментувати моделі, використовуючи музичні ритми, під які демонстранти представляють свої моделі

*Тіньовий театр.* Учасники знаходяться за білим екраном. Сильний спектр світла (рефлектор), освітлюючи їх, створює тіньове зображення на екрані. Таким чином можна розігравати інсценівки, казки, діалоги.

*Вечір жанрів.* Учасники вибирають жанр і працюють у ньому. Можуть бути представлені: цирк; театр драми; опера; оперета; ляльковий театр; естрадний жанр. Всі учасники переможці.

*Бабуся-Загадуся.* Проводиться за визначеною темою. Наприклад: загадки про овочі чи явища природи. Хто знає чи відгадає більше, той і переможець.

*З'їзд художників.* Малюнки на асфальті поєднують з річними плакатними конкурсами й іграми.

*Лицарський турнір* — конкурс для хлопців-старшокласників, які спробують себе у ролі елегантних і сміливих лицарів.

*Золотий ключик.* Конкурс для хлопчиків до 10 років з різноманітними завданнями.

*Молодіжні вечірки* - носять розважальний і пізнавальний характер. Для їх проведення згодиться те, що під руками: «*Вечірка днів народження*» (конкурси з іменинниками); «*У гості до НЛО*» (змагання для «літаючих тарілок»); «*Яблучна вечірка*» (різноманітні конкурси з яблуками); «*Газетна вечірка*» (використавши стару пресу, є можливість розважити 2 команди смішними естафетами).

*Таємничий острів.* Кожний загін-команда на урочистій **ЛНІЙЦІ** отримує карти, на яких зображені маршрути для проходження станцій командами. На станціях гравці виконують завдання і набирають певну кількість балів. На закінчення команди отримують ребус, розгадавши його — є можливість відшукати «солодкий скарб». (Як правило, це полудник, але, щоб отримати його, треба попрацювати).

*Гра «Веселий експрес».* Так само, як і в попередній грі, створюються команди. Команди-поїзди - це ланцюжок дітей, котрі беруться за руки. Пройшовши станції «Спортивна», «Казкова», «Чомучка», «Загадки» і інші, за загальною кількісно набраних на станціях балах визначається команда-переможець.

*«Острів любові»* - запрошує всіх старшокласників на цікаві програми. Неодмінні атрибути вечора: свічка і гітара. Темі: «Перше кохання»; «Сімейне щастя»; «Кохання через роки»; «Кохання у віршах»; «Кохання без взаємності» і

т.д.

*Театральні самоцвіти* (конкурс акторської майстерності). Пропонуються різні завдання: інсценізувати скоромовки, казки, скласти вірші по римуючих словах «буріме» і прочитати з інтонацією, розіграти мімічну сцену на тему «на рибалці», «прийом у лікаря».

*Сюжетні концерти*. За основу береться відомий сюжет. Головні герої діють відповідно до сценічного образу. У програму вплітаються номери.

*День рідної землі* — цілий день розваг, сміху і веселого настрою. Зранку проводиться конкурс веселої інсценізованої народної пісні. Після полудника діють торги-атракціони, де можна заробити гроші для свого куреня, які виготовляються спеціально до свята. Після вечері аукціон, де загін може зробити за свої гроші колективну покупку. Купити можна овочевий набір, шоколадки, печиво, тиху годину, музиканта табору на 1 день, дискотеку і т.д.

*Конкурс вожатської майстерності КВК*. Має на меті посприяти дружбі дітей і вожатих, адже змагаються у програмі веселих естафет вожаті, а діти — хвилюються за них. Мають успіх конкурси «Міс вожата» чи «Містер вожатий», «Вожатський КВК»

*Бали, карнавали* проводяться в кінці заїзду. Для них характерні святковість, оригінальність оформлення, використання карнавальних масок, урочистість відкриття і закриття. Поведінка учасників регламентується «бальним етикетом». Бал завершується обов'язковим танцем для всіх, нагородженням переможців конкурсів і турнірів, головним призом, пам'ятним подарунками, жартівливими дипломами та почесними званнями. Фінал балу - загальна процесія по залу, а якщо це карнавал на вулиці, то по вулиці з піснями.

*Алло, ми шукаємо таланти*. Вечір проводиться в перші дні в таборі з метою виявлення талантів для підбору у гуртки і залучення до організаційного комітету табору з культмасової роботи.

*МОІ — Малі Олімпійські Ігри* тривають 2 дні. У перший день на урочистій лінійці підіймають прапор, присягають у справедливості і запалюють факел, богині Феміді судді, розпочинаються змагання з бігу, стрибків. На другий день переважають командні змагання і чекають переможців нагороди, показові виступи найкращих, спортивні танці. Це дійство дійсно подобається без винятку всім дітям.

*Міс табору* має на меті вибрати найкращу, найвродливішу, найрозумнішу, найчарівнішу дівчину - старшокласницю.

*Міс «Дюймовочка»* — аналогічний конкурс, лише серед молодших дівчаток. Різноманітні завдання захоплюють дітей і вони по-справжньому вболівають за «своїх».

### **Організація дозвілля школярів. Ігри в таборі.**

Пропонуємо перелік ігор, які доцільно використовувати при організації дозвілля школярів в умовах літнього оздоровчого табору.

**ГАРНИЙ НАСТРІЙ.** Починаючи із сусіда, праворуч, по ланцюжку говоримо комплімент, обов'язково з посмішкою, а особливо веселі можуть

скорчити привабливі гримаси.

**ПОБАЖАННЯ.** Перед тим, як піти на день народження, потрібно приготувати подарунок й скласти гарне й незвичайне привітання для листівки. Звичайно, в подарунках ми пишемо одне й теж: мила, дорогий ... . А як приємно в цей день почути оригінальні, що не надокучили, слова. Давайте ж згадаємо їх. Кожна команда по черзі називає по одному слову з побажань. Виграє той, хто останнім назвав побажання.

**ПОДАРУНОК.** Кожна команда продумує, який подарунок хотіли б одержати чи подарувати, і повідомляє про це. Необхідно зобразити мімікою й жестами свій подарунок.

**ПОТАНЦЮЄМО.** Викликаються по одному учаснику від команди. Танець на стільці: вальс; рок-н-рол; російський танок; ламбада; гопак.

**АРТИСТИЧНИЙ.** Інсценування казки «Курочка Ряба», якщо вона: комедія, мелодрама, фільм жахів,

**БЛИЗНЮКИ.** Викликаються дві людини від кожної команди. Обхопивши один одного за талію, вільними руками необхідно спочатку розв'язати й дістати шнурівки з черевиків, а потім по команді зашнурувати їх і зав'язати на бантик.

**ПІЙМАЙ ГОРОБЦЯ.** Діти стають у коло, вибирають «горобця», «кішку». «Горобець» у колі, «кішка» - за колом. Вона намагається вбігти в коло, піймати «горобця». Діти не пускають.

**ЗАЙМИ БУДИНОЧОК.** Діти розбиваються па пари, беруться за руки – це будиночки. Група дітей - пташки, їх більше, ніж будиночків. Пташки літають. «Закапав дощик», пташки займають будиночки. Кому не вистачило будиночка, вибувають із гри, а потім міняються з дітьми «будиночками».

**ГОРОБЕЦЬ, ЦВІРІНЬКНИ!** Одна дитина сидить на стільці, спиною до дітей. Ведуча вибирає «горобця», що підходить позаду до сидячого, кладе руки на плечі. Той говорить: «Горобець, цвірінькни!» «Горобець» цвірінчить: «Чик-чирик!» Сидячий вгадує, хто це.

**КОНКУРС ПАСТКА.** Конкурс проводиться без оголошення відразу після виходу команд. Перед командами проходить дівчинка й випадково кидає хустку (орієнтовно посередині між командами). Виграє та команда, що здогадається підняти хустку й чемно повернути дівчинці. Після цього оголошується, що це й був перший конкурс.

**ПЕРЕТЯГУВАННЯ КАНАТА.** Команди тягнуть канат з центральною стрічкою. Перемагає команда, яка перетягне суперників на свою половину (для визначення половини посередині приміщення проводиться риска крейдою на підлозі).

**КОНКУРС.** Дуже швидко назвати продукти харчування, що часто використовуються у побуті, по ланцюжку.

**КОНКУРС КОМПЛІМЕНТІВ.** На середину залу запрошується дівчинка. Команди по черзі творять дівчинці компліменти, не повторюючи. Перемагає, команда, що зробила більшу кількість компліментів.

**КОНКУРС.** За одну хвилину скласти частівку зі своїм ім'ям та проспівати її.



**КОНКУРС ВБОЛІВАЛЬНИКІВ.** Зобразити: вболівальників команди, що програє, вирішальний матч; вболівальників команди, що сперечаються між собою на трибунах; вболівальників команди, що виграє.

**КОНКУРС.** З залу говорять слово, гравець повинен швидко придумати риму.

**КОНКУРС.** З імені ВАЛЕНТИНА скласти нові імена. Час на конкурс 1 хвилина. Глядачі також поділяються на дві команди. Коли в учасників конкурсу закінчуються їхні імена, допомагають своїм.

**МОРЯЧОК.** Салон автобуса розбивається на дві команди. Оголошується конкурс па кращий екіпаж корабля. Для цього нам потрібно знати багато пісень. Яка команда найбільше проспівас їх, та й буде переможцем! Але головне, щоб у пісні були слова про море, моряків, морські кораблі. Ця гра дуже варіативна й її умови залежать від вашої уяви. Це можуть бути пісні про Київ, пісні, у яких зустрічаються цифри, назви квітів, імена. Більш складним варіантом цієї гри буде гра «Питання-відповідь», де команда по черзі бере питання з однієї пісні, а відповідь - з іншої. Можна, щоб одна команда в пісенній формі ставила запитання, а друга знову ж з тексту пісень обирала відповідь.

**КАРАБАС.** Наступною подібною грою буде гра «Карабас». Для проведення гри дітей розсаджують у коло, разом з ними сідає вожатий, що пропонує умови гри: «Діти, ви всі знаєте казку про Буратіно й пам'ятаєте бородатого Карабаса-Барабаса, у якого був театр. Тепер усі ви - ляльки. Я вимовлю слово «КА-РА-БАС» і показую на витягнутих руках певну кількість пальців. А ви повинні будете, не домовляючись, встати зі стільців, причому стільки людей, скільки я покажу пальців. Ця гра розвиває увагу й швидкість реакції. У цьому ігровому тесті необхідна участь двох вожатих. Завдання одного - проводити гру, іншого - уважно спостерігати за поведінкою дітей. Найчастіше встають більш товариські, прагнучі до лідерства діти. Ті, хто встають пізніше, під кінець гри, менш, рішучі. Є й такі, які спочатку встають, а потім сідають. Вони складають групу «щасливих». Безініціативною є та група від ряду, що не встає взагалі. Рекомендується повторити гру 4-5 разів.

**ВЕЛИКА СІМЕЙНА ФОТОГРАФІЯ.** Цю гру краще проводити в організаційний період для виявлення лідера, а також у середині зміни та використовувати як наглядний матеріал у Вашому колективі. Пропонується, щоб діти уявили, що всі вони - велика родина і потрібно усім разом сфотографуватися для сімейного альбому. Необхідно вибрати «фотографа», який має розташувати всю родину для фотографування. Першим із сім'ї вибирається «дідусь» (він теж може брати участь у розміщенні членів «родини»). Більше ніяких установок для дітей не дається, вони повинні самі вирішити, кому ким бути й де стояти. А ви постійте і поспостерігайте за цією цікавою картиною. Роль «фотографа» й «дідуся» звичайно беруться виконувати прагнучі до лідерства діти. Але, однак, не виключені елементи керівництва й інших «членів родини». Вам буде дуже цікаво поспостерігати за розподілом ролей, активністю-пасивністю у виборі місцезнаходження.

Ця гра, проведена в середині зміни, може відкрити вам нових лідерів і

розкрити систему симпатій-антипатій у групах. Після розподілу ролей й розміщення «членів родини» «фотограф» рахує до трьох. На рахунок «три!» усі дружно і дуже голосно кричать «сир» та роблять одночасно хлопок у долоні.

**ІГРИ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ЛІДЕРА.** Для нього діти поділяються на дві-три рівні за кількістю учасників команди. Кожна команда вибирає собі назву. Вожатий пропонує умови: «Зараз учасники будуть викопувати завдання після команди «Почали!». Переможницею буде вважатися та команда, що швидше й точніше виконає завдання». Таким чином, ви створите дух змагання, що є досить немало важливим для дітей. Отже, перші: завдання. Зараз кожна команда повинна сказати хором будь-яке одне слово. «Почали!»

Для того, щоб виконати це завдання, необхідно всім членам команди якимось домовитися. Саме ці функції бере на себе людина, що прагне до лідерства.

Друге завдання. Тут необхідно, щоб ні про що, не домовляючись, швидко устало пів-команди. «Почали!»

Третє завдання. Зараз усі команди летять у космічному кораблі на Марс, але для того, щоб полетіти, нам потрібно якнайшвидше організувати екіпажі. В екіпаж входять: капітан, штурман, пасажери й «заєць». Отже, хто швидше?!

Звичайно, функції організатора знову ж бере па себе лідер, але розподіл ролей часто відбувається таким чином, що лідер вибирає собі роль «зайця». Це можна пояснити його бажанням передати відповідальність командира на плечі кого-небудь іншого.

Завдання четверте. Ми прилетіли па Марс і нам потрібно як-небудь розміститися в марсіанському готелі, а в ньому тільки тримісний номер, два двомісних номери й один одномісний. Вам необхідно якнайшвидше розподілитися, хто в якому номері буде жити. «Почали!»

Провівши цю гру, ви можете побачити наявність н склад мікрогруп у вашому колективі. Одномісні номери звичайно дістаються схованим, або невиявленим лідерам, «знедоленим». Запропонована кількість номерів й кімнат у них складена для команди, то складається з 8 учасників. Якщо в команді більше чи менше учасників, то складіть кількість номерів й кімнат самі, але з тією умовою, щоб були тримісні, двомісні й один одномісний.

**КЛОУН.** Для проведення цієї гри необхідно поділитися на 2-3 команди й приготувати 2-3 коробки сірників. Точніше потрібна не вся коробка, а тільки верхня її частина. Внутрішню частину, що висувається разом із сірниками, можна відкласти убік. Для того щоб розпочати гру, усі команди шикуються в колону, перший насуває коробку собі на ніс. Суть гри полягає в тому, щоб як можна швидше передати цю коробку з носа на ніс всім членам своєї команди, руки при цьому повинні бути за спиною. Якщо в когось коробка впала, команда починає процедуру заново. Відповідно переможницею вважається та команда, що закінчить передачу коробки швидше. Недоліку сміху в цій грі не буде!

**ЯБЛУЧКО.** Ця гра пов'язана з передачею предмета двома чи декількома командами. Цим предметом буде яблуко, і тримати його потрібно буде, затиснувши між підборіддям і шиєю. Руки за спину, отже ... Почали! Якщо у вас не має під рукою яблука, то з таким же успіхом можна скористатися

апельсином чи тенісним м'ячем.

**САНДАЛІЇ.** Для цієї гри потрібно організувати не менше трьох команд. Команди шикуються в колони, розташовані па одній лінії, попередньо роззувшись. Після того, як команди вишикуються, вожатий збирає все взуття дітей, звалює її на купу й перемішує. Вожатим пропонується інструкція: «Це невелика весела естафета. Зараз по черзі кожний з учасників повинен підбігти до цієї купи, взутися у своє взуття й у взутті добігти до своєї команди, передавши естафету наступному. Виграють ті, хто вміє швидко взуватися!»

**ТУКАН.** Тукан - це риба, яку рибалки часто сушать, нанизуючи на довгі мотузки. Зараз ми, подібно тукану, будемо «нанизуватися» на довгу, близько 15 м. довжиною мотузку, на одному кінці якої прив'язана соснова шишка. Цю шишку всі члени команди повніші просмикнути через весь одяг зверху вниз, передаючи шишку один одному по черзі. Відповідно переможницею вважається та команда, останній учасник якої першим із усіх команд витягне з колоші штанів соснову шишку з п'ятнадцятьма метрами мотузки, прив'язаними до неї.

**СТРИБОК БЕЗ ПАРАШУТА.** Для цієї гри чотири пари учасників стають з одного боку стільця обличчям один до одного, схрестивши руки так, як це рекомендується робити при перенесенні поранених. Спиною до них на стілець стає ще один гравець, що буде «стрибаючим». Він стає на край стільця і падає назад як воскова паличка. 8 чоловік, що стоять позаду зі схрещеними руками, ловлять його. Гострота відчуттів й успіх того, що товариша піймано, захоплюють дітей. Страх того, що їх товариш може вдаритися, змушує дітей міцно і триматися один за одного.

**ТИХІШЕ-ГОЛОСНІШЕ.** Ви, напевно, грали в дитинстві в гру «Гаряче»? Наша гра їй подібна: діти сідають у коло; той, хто водить, виходить з кола й повертається спиною. У кого-небудь із членів групи захований який-небудь предмет. Завдання того, хто водить - знайти людину, в якої захований предмет. Як тільки він заходить у коло, всі починають співати якусь пісню й чим ближче той, хто водить, підходить до схованого предмету, тим голосніше вони співають. Коли предмет знайдений, той, хто водить, змінюється, якщо ні - то гра продовжується.

**ЛОВИСЯ РИБКА.** В цій грі учасники повинні встати на стільці й присісти немов вовк, що ловить в ополонці рибу своїм хвостом. Позаду до штанів учасника прив'язується тонка мотузка чи нитка, до іншого кінця якої прив'язується олівець чи фломастер. Періодично присідаючи, потрібно потрапити цим олівцем у горлечко пляшки, що знаходиться на підлозі.

**РИБОЛОВЛЯ.** На стілець ставиться глибока тарілка, учасники повинні по черзі кидати в неї на відстані 2-3 метрів гудзик, або пробку від пляшки, намагаючись потрапити так, щоб гудзик залишився в тарілці. Ця проста гра дуже захоплює дітей.

**ШПИГУН.** Дітям дуже подобаються детективи, і ця гра буде проходити в стилі відомих розгадок Шерлока Холмса. Діти поділяються па команди, що пишуть один одному листи молоком. Кожна розшифровка листа приносить масу задоволення гравцям. Буде краще, якщо тексти листи будуть ще й

зашифровані.

**ОХОРОНЕЦЬ.** Діти сідають на стільцях так, щоб було утворене коло. За кожним сидячим на стільці повинен стояти гравець, й один стілець має бути вільним. Гравець, що стоїть за ним, повинен непомітно підморгнути комусь із сидячих у колі. Усі сидячі учасники повніші дивитися на гравця з вільним стільцем.

Сидячий учасник, побачивши, що йому підморгнули, повинен швидко зайняти вільне місце. Функції гравців, що стоять позаду сидячих, полягають утім, щоб не пропускати своїх підопічних до вільних місць. Дня цього їм варто тільки покласти руку на плече сидячому. Якщо «сторож» не випустив «утікача», вони міняються місцями.

**СТАТУЯ КОХАННЯ.** Для проведення цієї гри необхідно, щоб четверо (2 хлопчика й 2 дівчинки) вийшли з приміщення. Вибирається хлопчик, що буде виконувати роль «першого скульптора», та хлопця й дівчину, що будуть «глиною».

«Скульптору» ставиться умова: «Уяви, що ти - дійсний скульптор, який повинен зліпити «статую кохання». Перед тобою стоїть глина, з якої ти можеш зліпити усе, що порохуєш потрібним, вона застигне так, як ти захочеш». Він приступає до виконання скульптури, а після того, як він закінчить її, його просять зайняти місце хлопця в його «скульптурі». Потім запрошують дівчину через двері її повторюють їй ту ж саму умову. Після закінчення її роботи вона повніша зайняти місце дівчини в цій «скульптурі». І так далі з іншими учасниками, що знаходяться за дверима.

**РАЗ - КОЛІНО, ДВА - КОЛІНО.** Знову сідають всі па стільці в тісне коло. Потім кожен повинен покласти руку на праве коліно сусіду ліворуч. Поклали? Так, а тепер починаючи з вожатого, по годинній стрілці по всіх колінах по черзі повинен пройти легкий хлопок рукою. Спочатку - права рука вожатого, потім ліва рука його сусіда праворуч, потім права рука сусіда ліворуч, потім ліва рука вожатого і т.д. Перше коло проводиться для того, щоб хлопці зрозуміли, як треба діяти. Після цього починається гра. Той, хто помилився в процесі гри, забирає руку, яка або затрималася зі своїм хлопком, або зробила його раніше. Якщо гравець забрав обидві руки, він виходить з кола, а гра продовжується. Для ускладнення завдання вожатий усе швидше й швидше дає рахунок, під який повинен бути зроблений хлопок. Виграють три гравці, що залишилися останніми.

**РИБИ, ПТАХИ, ЗВІРІ.** Учасники стають у коло, у центр якого встає той, хто водить. Тон, хто водить, закриває очі й починає обертатися навколо своєї осі, витягнувши вперед праву руку й повторюючи слова: «Риби, птахи, звірі». Потім він зупиняється й говорить кожне з цих трьох слів, показуючи рукою на когось з учасників. Той, на кого показали, повинен швидко сказати назву птаха, риби чи звіра, в залежності від того, що було названо тим, хто водить. Той, хто водить рахує до трьох, і якщо за цей час той, хто стоїть в колі, не встиг нічого сказати чи сказав не те, що потрібно, виходить із гри. Назви риб, птахів, звірів не повинні повторюватися. Виграють самі уважні й знаючі найбільшу кількість назв тварин.

## Методика проведення колективних творчих справ в літньому оздоровчому таборі.

### *Колективна творча справа «Знайомство».*

*Мета гри:* розбити загін на творчі групи, виявити творчий потенціал груп, визначити лідерів.

*Оформлення:* розрізані листівки (кількість листівок береться залежно від кількості творчих груп), на кожній з листівок написано завдання групи, яке можна прочитати лише зібравши листівку, аудиторію можна прикрасити веселими плакатами, малюнками, шаржами, кулями тощо.

*Хід гри:*

Чотири листівки, розрізані відповідно до кількості дітей в загоні, змішуються. Кожний з учасників бере будь-яку частинку, За командою діти повинні зібрати листівки разом. Кожна зібрана листівка означає творчу групу. На зібраній листівці написано завдання. Па підготовку завдання відводиться 30-40 хвилин.

*Орієнтовані завдання групам:*

1. Провести екскурсію по музею табірних "досягнень".
2. Використовуючи тільки назви фільмів (мультфільмів), скласти детективне оповідання з життя табору.
3. Виконати пісню «Вместе весело шагать по просторам» в різноманітних стилях: рок, поп, опера, балет, хорове виконання.
4. Придумати 27 серію мультфільму «Ну, погоди!»

Під час гри важливо спостерігати за тим, як діти готуються до виконання завдання, хто і як виявляє себе явним лідером, сміливо бере на себе організацію підготовки завдання, хто навпаки бере пасивну участь. Після закінчення часу кожна з груп показує, що вона підготувала.

Важливим складником кожної колективної творчої справи є її аналіз. Після того, як групи показали свою майстерність, всі починають обговорення. Тут розкриваються відповіді па питання, що дала нам колективна творча справа? Що я дізнався нового про свою групу, товариша? Чи є лідерами в групі ті, хто були лідерами в підготовці і проведенні цієї колективної творчої справи? Чи потрібні мені колективні творчі справи?

У подальшому при підготовці наступних колективних творчих справ діти можуть працювати в складі тих творчих груп, що були створені в першій колективній творчій справі, або можна об'єднати творчі групи за бажанням самих дітей.

### *Колективна творча справа «Ромашка»*

Пізнавальна гра-огляд. Завчасно виготовляється ромашка - коло з картону діаметром 15-20 см і пелюстки з білого паперу. Кількість пелюсток повинна збігатися з кількістю команд. На кожній пелюстці зі зворотного боку пишуть веселі завдання кожній команді. Наприклад:

1. Придумати і розіграти мімічну сценку.
2. Написати вірш за римованими словами (буриме).
3. Написати маленьке оповідання за певним початком та інсценізувати

його.

4. Придумати і зобразити скульптурну групу на задану тему.

5. Зобразити пантомімою куплет з відомої пісні і т. д.

Перед початком гри учасники сідають в коло по командах, кожна вибирає капітана. У центрі кола вожаті кладуть «ромашку». За сигналом капітани команд біжать до пелюсток і беруть їх по одній на команду. На підготовку дається 20-30 хвилин. Команди розходяться на підготовку своїх завдань, а після закінчення терміну знову збираються в коло. Після цього всі команди показують своє рішення того або іншого завдання. Дії дітей одержують оцінку всього загону.

#### ***Колективна творча справа «Кільцівка пісень»***

Це гра, учасники якої по черзі виконують пісні на вибрану тему. Кожна команда співає тільки один куплет і повинна виконувати його відразу ж після попередньої команди. Якщо команда зробила паузу більше, як 3-5 секунд, або виконала пісню не на вибрану тему, то за рішенням ведучого вона виходить з гри.

Перемагає та команда, яка останньою виконає пісню на визначену тему. Обговорення команд у виборі чергової пісні повинно відбуватися в такий спосіб, щоб не заважати іншим. Ведучий має право вивести з гри команду за шум.

Поради організатору - не треба проводити більше одного-двох турів кільцівки пісень, щоб не допустити втоми учасників.

#### ***Колективна творча справа «Концерт-загадка»***

Командам дається завдання на інсценування певної пісні і час на підготовку - 30-40 хвилин. У ході гри інші команди повинні впізнати пісню.

#### ***Колективна творча справа «Конкурс-реклама»***

Команди готують пародійну рекламу на предмети загального вживання. Її можна подавати у вигляді малюнка, пісні, сценки.

**ДОДАТКИ**  
**Додаток А**  
*Зразок оформлення щоденника практики*

**Мукачівський державний університет**

**ЩОДЕННИК**  
*педагогічної практики*

студента-практиканта \_\_\_\_\_  
(Прізвище, ім'я по батькові)

Факультету \_\_\_\_\_ курс \_\_\_\_\_ група \_\_\_\_\_

Спеціальність \_\_\_\_\_

Практика проходить у \_\_\_\_\_  
(адреса бази практики)

\_\_\_\_\_

(адреса бази практики)

*Вчитель англійської мови* \_\_\_\_\_  
(Прізвище, ім'я по батькові)

*Керівник практики* \_\_\_\_\_  
(Прізвище, ім'я по батькові)

## Додаток Б

*Зразок написання звіту про проходження літньої виробничої практики*

### Звіт

**про виробничу практику в літньому оздоровчому таборі**

**(з 05.06.2017 до 19.06.2017)**

**студентки-практикантки 3 курсу**

**гуманітарного факультету Мукачівського державного університету**

**Комарової Антоніни Михайлівни**

Літню педагогічну практику проходила в оздоровчому таборі «Барвінок» при Верхньовизницькій загальноосвітній школі I-II ступенів, Мукачівського району, Закарпатської області. Директор табору, педагог-організатор створили необхідні умови для проходження практики та активного фізичного і творчого відпочинку дітей.

Після закінчення табірної зміни у багатьох школярів виникло бажання повернутися у табір, знову зібратися дружним загonom і ще раз пережити все від початку до кінця. Адже табір розміщений у мальовничому куточку Мукачівщини - прекрасному селі Верхня Визниця. Це чудова земля, край зелених лісів, чистих річок.

Школа забезпечила нас наявністю спортивного інвентарю, сільськогосподарських знарядь праці та інших матеріалів, необхідних для різних видів діяльності. Спортивний та актовий зали школи - укомплектовані, що створило гарні умови праці для проведення спортивно-оздоровчих розваг, ігор та різних колективно-творчих, цікавих справ, а також масових свят, концертів, конкурсів, вікторин... Навколо школи чисто, свіжо та зелено, оскільки красу створюють гарні, акуратні газони. Класи достатньо обладнані технічними засобами навчання, наочними посібниками та методичною літературою.

Без сумніву, табір залишив приємні спогади у хлопчиків і дівчаток, які оздоровлювалися тут. Бо кожен з них брав, участь у заходах, якими були заповнені неповторні літні будні. Конкурси, вікторини, спортивні змагання, розважальні програми формують у дітей прагнення до перемоги, знань, зміцнюють почуття дружби та виховують почуття справедливості. Екскурсії в природу виховують у дітей почуття любові до всього живого, бережливого ставлення до всього, що їх оточує. Трудові десанти на території табору розвивають вміння та навички праці, виховують повагу до людей праці, вчать доводити розпочату справу до кінця. Діти вчать працювати самостійно, прагнуть досягнути чогось власними силами допомагали стареньким німеччинам села, провідували ветеранів (війни, вшановували загиблих букетами квітів). Люди дякували дітям далекими поглядами, з очима, повними сліз, проводжали біля хвірточок маленьких хлопчиків і дівчат, горді та впевнені за майбутнє покоління. Проводила я і природоохоронну роботу, ознайомила дітей з операціями «Джерельце», «Мурашник», «Зелене вбрання Батьківщини», а також з діяльністю організації «зеленого патрулю». Грали ми в різні ігри наших зарубіжних друзів, які живуть у різних куточках Землі. Багато було конкурсів: «Кохання з першого погляду», «Лицарський турнір», «Конкурс малюнків на



асфальті», «Я в майбутньому», «Веселі старти» та багато інших. Свої інтелектуальні здібності діти представили на інтелектуальних іграх «Щасливий випадок», «Брейн-ринг». Проводили ми і економічний день в таборі, екскурсію в магазин «Чи вмію я сам купувати що-небудь?». Вдало, гарно, цікаво вдалося провести і залікові заняття «Міс табору - 2009», а також конкурсно-розважальну програму «Ми - туристи», в ході якої юні туристи отримали навички підготовки до змагань, навчилися орієнтуватися на місцевості, долати природні перешкоди на шляху, а головне гарно проводити вечори відпочинку. Організували та готували діти для своїх батьків святкові обіди власними руками, а також свято-концерт «Чого я навчився в таборі?». Всі свої враження, спогади, захоплення діти фіксували об'єктивом фотоапарата, разом ми виготовили альбом «Наше літо - 2009» з фотографіями, враженнями, а також спогадами дітей, який подарували школі.

Отже, я намагалася проводити різноманітні заходи, враховуючи вікові та індивідуальні особливості дітей, їхні можливості, нахили, інтереси, здібності, а також всі напрями виховання, щоб формувати всебічно-розвинену, гармонійну особистість дитини - маленької Людини. Адже характерною особливістю дітей мого загону є: емоційність і допитливість, прагнення перевірити, випробувати свої сили, спритність, бажання фантазувати, відкривати таємниці і прагнути до чогось незвичайного, далекого, прекрасного. Саме літня пора і є періодом зміцнення здоров'я дітей, фізичного загартування, духовного збагачення, випробування своїх сил у праці, поході, активного фізичного відпочинку, часом яскравих вражень, самодіяльності, творчості, активного пізнання природи, друзів, себе!

Все це я намагалася реалізувати у своїй роботі в ході педагогічної практики в літньому оздоровчому таборі. Вивчаючи психологію, педагогіку, різні методики, а також, не маючи поки що досвіду практики у школі з дітьми тут - у таборі, я зробила для себе висновок: «Як важливо багато знати та уміти, щоб життя дитини зробити легшим та цікавішим». За всі розмаїття заходів, змістовну роботу, наявний досвід роботи з дітьми, я щиро вдячна викладачам нашого Мукачівського державного університету. З достатнім багажем знань за плечима я намагалася, щоб 21 день табірної зміни став для дітей святом, вибухом енергії, радості, сміху; щоб маленькі чомучки, веселі жартівники, витівники та творчі фантазери назавжди залишили у своїх серцях спогади про мене, про літо, про табір, про найкращі роки свого життя - роки дитинства. Вісім хлопчиків і сім дівчаток стали для мене рідними, ми подружились, і коли прийшов останній день - день прощання чомусь всі стали тихими та сумними, тільки спогади, тільки враження про побачене, почуте колись, нагадують їм про дитячі роки - найкращі, найщасливіші, найбезтурботніші. Я дуже рада, що випробувала свої сили у ролі педагога-організатора, вожатого. Висновок напрошується сам: якщо педагоги-організатори, класні керівники, вчителі творчо підходять до проведення дозвілля дітей, глибоко опрацьовують зміст нових форм організації навчального процесу, добре володіють методикою організації різних заходів - вони на правильному шляху до маленьких сердець своїх вихованців, до великої країни, що зветься «Дитинство».

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

### Базова

1. Бабенко Т. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі : Навч. посібн. / Т. В. Бабенко. – К : Арістей, 2005. – 220с.
2. Заремская С. И. Развитие инициативной речи учащихся (на материале английского языка) : Книга для учителя / С. И. Заремская, А. А. Слободчиков. – М : Просвещение, 1983. – 127с.
3. Зуева М. В. Стимулюємо розвиток учнів / М. В. Зуева. – Харків : Основа, 2011. – 95 с.
4. Казачінер О. С. Позакласна робота з англійської мови в початковій школі / О. С. Казачінер. – Харків : Основа, 2010. – 128 с.
5. 20 позакласних заходів. 1-4 класи / Упор. Бардакова Ю.Є. – Харків : Основа, 2009. – 143 с.
6. Збірник програм для гуртків, творчих об'єднань художньо-естетичного та декоративно-прикладного напрямів (для позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів) / Укл. Іова В.Ю., Красномоєць Л.В., Григорчук Т.В. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2012. – 272 с.
7. Наші улюблені свята в школі. Вип. 2. – Харків : ВГ "Основа", 2009. – 331 с.
8. Наші улюблені свята в школі. Вип. 3. – Харків : ВГ "Основа", 2009. – 304 с.
9. Наші улюблені свята в школі. Вип. 5. – Харків : ВГ "Основа", 2009. – 282 с.
10. Сценарії заходів / Упор. Горбова І. – К. : Шкільний світ, 2011. – 128 с.
11. Сценарії свят та п'єси для молодших школярів / Упор. Трофімова О. – К. : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2012. – 128 с.
12. Буган, Ю. В. Дозвілля школярів. Збірник сценаріїв : На допомогу педагогічним працівникам загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти / Ю. В. Буган, О. І. Тимчишин, С. В. Борисюк. – Вид. 2. – Тернопіль : Астон, 2008. – 196 с.
13. Ворожейкіна, О. М. Театр для малюків. Початкова школа / О. М. Ворожейкіна. – Харків : ВГ "Основа", 2010. – 207 с.
14. Досяк, І. М. Початкова школа. Шкільні свята від вересня до травня / І. М. Досяк. – Харків : ВГ "Основа", 2008. – 235 с.
15. Куріпта, В. І. Сценарії позакласних заходів для 1-4 класів / В. І. Куріпта. – 4-те видання. – Харків : ВГ "Основа", 2009. – 368 с

### Допоміжна

16. Бубновская Т. А. Вечер, посвященный В.Шекспиру// ИЯШ. -1999. - № 2. - С. 73-77.
17. Булаева Л. А. Праздник "Halloween" в гимназии // ИЯШ. -1999. - № 5. - С. 57-63.
18. Бурдакова О.П. Сценарий вечера, посвященного жизни и творчеству Г.У.Лонгфелло //ИЯШ. - 1998. - № 1-2. - С. 55-58; С. 61-63.
19. Гапонова С.В. Навчальні матеріали до теми "Міжнародні відносини" //Іноземні мови. - 1998. - № 4. - С. 21-32.
20. ИвановВ.Г. Игра КВН для учащихся IV кл. //ИЯШ. -1982. -№ 1.-С. 104-106.

21. Карміна Л.М. КВК- один з найефективніших видів позакласної роботи з англійської мови //Іноземні мови. - 2000. - № 1. - С. 61-63.
22. Можайко Т.М. Турнир знатоков англійського язька //Іноземні мови. - 2000. - № 1. - С. 64-65.
23. Руда Ю.В. I know everything //Іноземні мови. - 2000. - № 1.-С. 60-61.
24. Семенова Л.Н., Коренькова Л.В. Сценарий літературного вечера "Пушкин и Байрон" //ИЯШ. - № 1-3. - С. 62-65; С. 63-68; С. 59-61.
25. Степанченко Т.Г., Антоновська А.М. Навчальні матеріали до теми "Україна" // Іноземні мови. - 1998. - № 4. -С. 17-21.
26. Тарасенко М.В. Сценарій позакласного заходу з екологічних проблем //Іноземні мови. - 1999. - №3. - С. 17-21.
27. Хоменко Е.Г. Жемейцева Г.Г. Everything about Halloween // Іноземні мови. - 2000. -№3.-С. 61-71.
28. Хоменко Е.Г. Children's party //Іноземні мови. - 1998. - № 3. - С. 18-23. 29. Хоменко Е.Г. Christmas. Бібліотечка журналу "Іноземні мови", вип. 1/2001. - К.: Ленвіт, 2001.-64 с.

## Навчально-методичне видання

Методичні рекомендації до організації і проведення виробничої практики (в літніх оздоровчих таборах) для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))» освітній ступінь Бакалавр

Видруковано у редакційно-видавничому центрі МДУ

89600 м, Мукачево

Вул. Ужгородська, 26

Тел. 2-11-09

*Свідоцтво про внесення суб`єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції  
Серія ДК № 6984 від 20.11.2019 р.*



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>